

Ministru kabineta noteikumu projekta “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 13. decembra noteikumos Nr. 934 “Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	Ministru kabineta noteikumu projekta “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 13. decembra noteikumos Nr. 934 “Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām”” (turpmāk – noteikumu projekts) mērķis ir vispārējās izglītības jomā pārskatāmāk nodrošināt uzskaiti izdevumu apakšgrupās, kas ir saistītas ar papildu pakalpojumiem izglītības jomā: izglītojamo pārvadājumu pakalpojumos, ēdināšanas pakalpojumos un izmitināšanas pakalpojumos, kā arī pārējos papildu pakalpojumos. Noteikumu projekts stāsies spēkā 2022. gada 1. janvārī un tiks piemērots, sākot ar 2022. gada budžetu uzskaiti.

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	Noteikumu projekts izstrādāts, ievērojot Ministru kabineta 2020. gada 20. oktobra sēdes protokollēmumā (prot. Nr.62 32.§ 2. punkts) noteikto uzdevumu kontekstā ar informatīvā ziņojuma “Par kvalitatīvas vispārējās vidējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem” 7. sadaļas 6. punktu Izglītības un zinātnes ministrijai (turpmāk – ministrija) izveidot starpinstitutionālu darba grupu, lai līdz 2021. gada 28. februārim veiktu plašāku analīzi par pašvaldību finansējumu izmaksām uz vienu izglītojamo un noteiktu izglītības izdevumu sadalījumu tiešajās un netiešajās izmaksās, kā arī izvērtēt piemērotāko risinājumu informācijas par kopējo līdzekļu izlietojumu izglītības funkcijai atspoguļošanu līdz izglītības iestādes līmenim.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	Ar ministrijas 2020. gada 19. oktobra rīkojumu Nr. 1-2e/20/326 “Par pedagogu darba samaksas pilnveides darba grupas izveidi” izveidota darba grupa, lai nodrošinātu pedagogu darba samaksas finansēšanas modeļa pilnveidi un pašvaldību savstarpējo norēķinu sistēmas ietekmi uz izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu izvērtējumu ar darba mandātu līdz 2021. gada 15. aprīlim (turpmāk – darba grupa). Darba grupa, izvērtējot jautājumu par pašvaldību izmaksām izglītības jomā, ir konstatējusi, ka netiešās izmaksas ir vērā ņemams finansējuma apjoms, kuru ir lietderīgi pārskatāmi nodalīt no tiešajām izmaksām, t.sk. izceļot finanšu ietilpīgākās apakškategorijas. Ņemot vērā to, ka pašvaldību izmaksas izglītības jomā pamatā saistītas ar vispārējās izglītības programmu īstenošanu, noteikumu projekts pēc būtības paredz veikt grozījumus Ministru kabineta 2005. gada 13. decembra noteikumos Nr. 934 “Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām

	kategoriņām” (turpmāk – noteikumi Nr. 934) tieši attiecībā uz vispārējās izglītības īstenošanas izmaksām. Noteikumu projekts paredz noteikumu Nr. 934 pielikumā ietvertajai budžeta izdevumu klasifikācijas grupai 09.600 “Izglītības papildu pakalpojumi”, kas pēc sava satura ir izglītības netiešās izmaksas, izdalīt trīs apakšgrupas, kuras veido finanšu ziņā ietilpīgākos papildu pakalpojumus. Tāpat arī no klasifikācijas uzbūves viedokļa, ņemot vērā, ka apakškodos jābūt aptvertam visam, kas ir minēts virskodā, ir paredzēta ceturrtā apakšgrupa, kurā tiks uzskaitīti pārējie virskodā minētie papildu pakalpojumi. Līdz ar to, noteikumu Nr. 934 pielikums papildināts ar 09.610, 09.620, 09.630 un 09.640 kodu un tā skaidrojumu. Šajā klasifikācijas grupā (09.600) pašvaldības budžeti 2019. gadā kopā veidoja 26 990 844 <i>euro</i>, kas ir 2,2% no kopējiem pašvaldību izdevumiem izglītībai (1,2 miljardi <i>euro</i>). Savukārt, piemēram, vien kodu grupā 09.200 “Pamatizglītība, vispārējā un profesionālā izglītība (ISCED-97 1., 2. un 3.līmenis)” ēdināšanas pakalpojumi (ekonomiskās klasifikācijas kods 2363) veidoja 31 585 247 <i>euro</i>, kas lielā mērā tomēr būtu jānorāda nevis zem konkrētā izglītības līmeņa, bet 09.600 kodā jeb konkrētāk – jaunajā kodu apakšgrupā 09.620 kodā “Izglītojamo ēdināšanas pakalpojumi”. Ievērojot minēto, transporta izdevumi, ēdināšanas izdevumi un izmitināšanas izdevumi ir būtiska izdevumu daļa, taču finanšu pārskatos tie parādās kopsummā ar citiem izdevumiem, tādēļ tos ir nepieciešams norādīt tiem atsevišķi izveidotos kodos. Eiropas Savienības Statistikas birojs (turpmāk – Eurostat) piemēro funkcionālās kategorijas budžeta izdevumu uzskaitē atbilstoši izstrādātai klasifikācijas metodoloģijai (<i>COFOG – Classification of the functions of government</i>). Latvijā nacionālā līmenī šos datus apkopo Centrālā statistikas pārvalde. Ar minēto klasifikāciju strādā arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (turpmāk – ESAO). Izglītības nozarē ESAO piedāvā rokasgrāmatu, kurā tiek detalizēti klasificēti izglītības nozares pamatizdevumi (<i>angļu valodā – core expenditures</i>) un papildu pakalpojumi (<i>angļu valodā – ancillary services</i>). Balstoties uz Eurostat un ESAO metodoloģijām, ir iespēja arī pamatoti virzīt priekšlikumus par izglītības netiešo izmaksu pārskatāmu sakārtošanu. Saskaņā ar ESAO metodoloģiju izdevumi izglītībai ietver pamatizdevumus par izglītības precēm un pakalpojumiem, piemēram, mācībspēku, skolas ēku uzturēšanu vai mācību grāmatām un citiem mācību līdzekļiem, kā arī papildu
--	--

	pakalpojumiem izglītībā, kas nav saistīti ar izglītojamo mācībām. Par tiešajiem jeb pamatizdevumiem tiek uzskatītas mācīšanas izmaksas (t.i., mācību izmaksas), mācību līdzekļi (mācību grāmatas utt.), ko nodrošina izglītības iestādes; izglītības iestādes administrācijas izdevumi; kapitālie izdevumi un noma utt. Par netiešajiem jeb papildu pakalpojumiem tiek uzskatītas izmaksas par precēm un pakalpojumiem, kas nav saistītas ar izglītojamo mācībām. Piemēram, izglītojamo pārvadāšana, ēdināšana, izglītojamo izmitināšana, izglītojamo veselības pakalpojumi; pakalpojumi plašai sabiedrībai, ko nodrošina izglītības iestādes. Taču, ja finansējums tiek tieši izmaksāts izglītojamam pabalsta veidā par transportu, ēdināšanu, izmitināšanu u.c., šīs izmaksas ir iekļaujamas pie izglītības tiešajiem izdevumiem. Šajā noteikumu projektā virzot pašvaldību netiešo izdevumu sakārtošanu, tiek paralēli arī risināts, kā netiešo izdevumu atspoguļošanu sakārtot arī pārējos vispārējās valdības sektoros. Ievērojot, ka netiešie izdevumi ir attiecināmi arī uz profesionālās un augstākās izglītības izdevumiem valsts budžetā, tad būtu lietderīgi pakāpeniski sakārtot arī šo izdevumu caurskatāmību ar tiem informācijas tehnoloģiju rīkiem, kas ir valsts pārvaldes rīcībā. Noteikumu projekta ērtākai piemērošanai pašvaldībās darba grupa ir izstrādājusi vadlīniju projektu “Vadlīnijas pašvaldībām izglītības netiešo izdevumu finanšu datu un budžeta analīzes indikatoru piemērošanai” (pieejamas: https://www.izm.gov.lv/lv/pedagogu-darba-samaksas-pilnveides-darba-grupas-sanaksmju-materiali), kurās detalizētāk skaidrotas ar noteikumu projektu veiktās izmaiņas un to praktiskā ievērošana. Vienlaikus noteikumu projektā ir precizēta terminoloģija, jēdzienu “skolēns” un “audzēknis”, kā arī noteikumu Nr. 934 pielikuma 09.600 koda skaidrojumā izmantotā jēdziena “students” vietā izmantojot vispārīgāku jēdzienu “izglītojamais”, jo atbilstoši Izglītības likuma 1. panta 12. punktam izglītojamais ir bērns, skolēns, audzēknis, students vai klausītājs, kas apgūst izglītības programmu izglītības iestādē vai pie privātpraksē strādājoša pedagoga. Tāpat arī noteikumu Nr. 934 pielikuma 09.211 koda skaidrojumā vārds “bērniem” aizstāts ar vārdu “izglītojamiem”, kā arī pielikuma 09.510 koda skaidrojumā vārdu savienojumā “Bērnu mūzikas, mākslas un sporta skolas” svītrots vārds “Bērnu”.
--	---

		Nemot vērā to, ka noteikumu Nr. 934 pielikuma 09.600 koda skaidrojumā bijis norādīts nekorekts 07.400 koda nosaukums, tas ir atbilstoši precizēts. Precizēts noteikumu 5.³ punkts, tajā ietverto uzskaitījumu papildinot arī ar 09.610, 09.620, 09.630 un 09.640 kodu, jo atbilstoši arī šiem kodiem tiek kodificēti pašvaldību izdevumi. Noteikumu projekts stāsies spēkā 2022. gada 1. janvārī un tiks piemērots, sākot ar 2022. gada budžetu uzskaiti.
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	Ministrija, Latvijas Pašvaldību savienība
4.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu		
1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Pašvaldības, Valsts kase, Centrālā statistikas pārvalde.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Tiesiskais regulējums rada nepieciešamību precizēt budžeta izdevumu uzskaites funkcionālās apakškategorijas pašvaldībās un Valsts kases sistēmā. Centrālā statistikas pārvalde savukārt vidējā termiņā varēs sniegt precīzus datus par izglītības nozares netiešajām izmaksām.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Noteikumu projekts šo jomu neskar.
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Noteikumu projekts šo jomu neskar.
5.	Cita informācija	Nav.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem
Noteikumu projekts šo jomu neskar.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu
Noteikumu projekts šo jomu neskar.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām
Noteikumu projekts šo jomu neskar.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes		
1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un	Noteikuma projekts tika izstrādāts darba grupā un diskutēts Latvijas Pašvaldību savienības finanšu ekspertu sanāksmē

	komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	2021.gada 11.janvārī, kā arī darba grupas sēdē 2021.gada 14.janvārī. 2021.gada 2.februārī noteikumu projekts un anotācija tika nosūtīti saskaņošanai Finanšu ministrijai, Ekonomikas ministrijai, Valsts kasei un Centrālās statistikas pārvaldei, saņemot konceptuāli atbalstošas atbildes. No Finanšu ministrijas tika saņemti priekšlikumi, kas tika ņemti vērā, t.sk. noteikumu projekts precizēts ar iepriekš diskutētajiem precīzākiem netiešo izmaksu tvēruma aprakstiem.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Šīs sadaļas 1. punktā norādītās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes, kā arī noteikumu projekts 2021. gada 11.februārī publicēts ministrijas mājaslapā (pieejams: https://www.izm.gov.lv/lv/grozījumi-ministru-kabineta-2005-gada-13-decembra-noteikumos-nr-934) un 2021. gada 11.februārī publicēts Ministru kabineta mājaslapā https://www.mk.gov.lv/lv/ministru-kabineta-diskusiju-dokumenti .
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Noteikumu projekts izstrādāts atbilstoši šīs sadaļas 1. punktā notikušajās līdzdalības un komunikācijas aktivitātēs pārrunātajam. Citi priekšlikumi un iebildumi pirms noteikumu projekta publicēšanas atbilstoši šīs sadaļas 2. punktā minētajam ministrijā nav saņemti.
4.	Cita informācija	Nav.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Pašvaldības, Valsts kase un Centrālā statistikas pārvalde.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Noteikumu projekta izpilde neietekmēs pārvaldes funkcijas vai institucionālo struktūru un cilvēkresursus.
3.	Cita informācija	Nav.

Izglītības un zinātnes ministre

I. Šuplinska

Vizē:

Valsts sekretārs

J. Volberts

Kalsone 6704 7931
dace.kalsone@izm.gov.lv

Nika 6704 7908
agija.nika@izm.gov.lv

Rudzīte 6704 7807
ance.rudzite@izm.gov.lv